

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe un an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4.50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:

edată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaie
să se adreseze la Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Atitudinea noastră în chestia autonomiei catolice.

Proiectul de lege privitor la organizarea autonomiei bisericii catolice a fost deja prezentat Camerei deputaților, și după asigurările ministrului de culte, ale contelui Apponyi, proiectul va deveni în timpul cel mai scurt lege. Ministrul de culte și-a exprimat nădejdea, că în sfertul întâiu al acestui an autonomia catolică va fi deplin organizată și-și va putea începe lucrările mari de reformare a catolicismului maghiar.

Opinia publică a bisericii noastre române unite a fost cuprinsă totdeauna, când s'a pus la ordinea zilei chestiunea autonomiei de-a legitimă îngrijorare, pentru că felul, cum voiau, și sigur, voiesc și azi, factorii competenți rezolvirea ei este incompatibil cu autonomia, independența și drepturile istorice ale provinciei noastre mitropolitane. Fiindcă rezolvirea definitivă a acestei chestiuni importante este astăzi mai iminentă decât oricând, credem, că avem datorința de-a fixa din nou fără nici o rezervă, cu toată seriozitatea, obiectivitatea și sinceritatea, pe cari ni-le impun vremile cumplite, prin care trece biserica noastră, atitudinea, ce trebuie s'o luăm în fața mișcărilor autonome ale catolicilor de ritul latin din Ungaria. Fixarea acestei atitudini nu este grea, pentru că ea a fost deja stabilită în decursul mișcărilor autonome din anii 1869—71, 1897—1902 în conferențele și memorandumele episcopatului nostru, apoi în cele două mari adunări de protestare ale credincioșilor, ținute una în 1871 la Alba-Iulia, iar cealaltă în 1897 la Cluj.

Clerul și poporul credincios al bisericii noastre au păstrat față de mișcărilor autonome ale catolicilor

de rit latin cea mai riguroasă și mai statornică passivitate. La congresele autonome din 1870, apoi la cele din 1897 i-s'au oferit și provinciei noastre mitropolitane 23 mandate de deputați și anume arhiepiscopiei de Alba-Iulia și Făgăraș 8 mandate, diecezei Orășii-mari 3 mandate, diecezei Gherlei 9 și diecezei Lugojului 3 mandate. Deputați pentru congresul din 1870 a ales numai dieceza Orășii-mari, însă și deputații aceștia au participat la o singură ședință nu pentru a lua parte la desbateri, ci pentru a protesta împotriva încercării de-a nesocoti autonomia și independența provinciei noastre mitropolitane.

Pentru congresul autonom din 1897 nici una dintre diecezele noastre unite n'a ales deputați în urma deciziunii luate de conferința episcopatului nostru ținută la Blaj în 23 Iunie 1897. Arhieriei asemenea s'au abținut dela orice fel de colaborare cu arhierii catolici de rit latin în chestiunea autonomiei și chiar și convocările directe la conferențele episcopale, la cari azi participă cu cea mai mare regularitate, le considerau jicnitoare pentru caracterul autonom al bisericii noastre, cerând, să nu fie convocat fiecare separat și direct, ci prin mitropolitul, care e capul și reprezentantul legitim al provinciei noastre mitropolitane. Orice fel de colaborare cu ei în chestiunea autonomiei putea fi interpretată — după declarația solemnă, făcută în conferința episcopalească din Budapesta de Escel. Sa Mitropolitul Victor, sprijinit fiind și de episcopul de atunci al Lugojului Dr. Demetriu Radu — ca o *renunțare la drepturile bisericii noastre*.

Atitudinea aceasta unitară a clerului și poporului nostru față de mișcărilor autonome latine a fost în cea mai deplină conformitate cu drepturile bisericii noastre și ea ni-se pare și azi singura atitudine

corectă și singura în stare a mântui, dacă nu independența și autonomia provinciei metropolitane de Alba-Iulia și Făgăraș, cel puțin demnitatea noastră, cari avem datorința de a o opăra și respecta. Atitudinea aceasta pe lângă tăria care i-o dă conformitatea ei absolută cu drepturile și privilegiile bisericii noastre mai avea și avantajul enorm, că era sprijinită și aprobată de întreagă opinia noastră publică. Durere însă, că în timpul din urmă arhierii noștri au urmat în chestia aceasta vitală pentru viitorul provinciei noastre metropolitane o tactică, care după adâncă și, credem, întemeiată noastră convingere nu mai e în cea mai fericită armonie cu evoluția istorică și cu drepturile și privilegiile întemeiate pe legi pozitive și pe diplome papale ale bisericii noastre și chiar din motivul acesta ca nu mai poate fi sprijinită și aprobată nici din partea clerului și nici din partea poporului credincios. Până când cu prilejul vechilor mișcări autonome, arhierii noștri s'au ferit de orice colaborare cu arhierii bisericii de rit latin în chestiunea autonomiei, declarând solemn, cum am văzut, că însaș colaborarea poate fi considerată ca o renunțare la drepturile noastre bisericești, în timpul din urmă îi vedem participând la toate conferențele episcopatului latin, la cari se discută cauza autonomiei. Și în direcția aceasta au mers și mai departe întru cât în conferința episcopalească ținută în Budapesta în 25—26 Aprilie 1912 regretatul vladică al Gherlei, Dr. Vasile Hossu a primit să facă parte alături de episcopii latini Csernoch, Majlath, Parvy, Várady, Glattfelder și abatele Hajdu Tibor, din comisia încredințată cu pregătirea proiectului statului autonom. După moartea vladicului Hossu se pare, că reprezentantul nostru în comisia amintită este P. S. S. Dr. Demetriu Radu.

Clerul și poporul nostru stă și azi pe lângă atitudinea veche a celei mai desăvârșite passivități și e de părerea, că episcopatul latin nu are dreptul a discuta și rezolvi nici o chestiune privitoare la biserica noastră și prin urmare nici chestiunea organizării autonomiei ei și dacă totuș ar face-e atunci datorința capilor noștri bisericești, ar fi nu colaborarea ci cea mai energică protestare. De aceea nici clerul și nici poporul credincios nu poate nici sprijini și nici aproba o faptică, care contrazice convingerilor sale întemeiate pe vechi tradiții istorice și pe vechi drepturi și privilegii câștigate cu multe și mari jertfe.

Am crezut, că ne îndeplinim o sfântă datorință spunând lucrurile acestea acum la începutul ultimei faze a luptelor autonome pentru că suntem convinși, că chiar și în cazul când nu am putea mântui situația actuală a provinciei noastre metropolitane ne putem totuș mântui și suntem datori să ne mântuim demnitatea, care, și ea, are pentru noi o importantă și o valoare imensă.

Dr. Zenovie Păclișanu.

Situația politică internă. În lumina politicii interne ungare este o continuă fierbere. Nu se vede nimic precis nici în atitudinea partidelor nici chiar în a guvernului. Ministrul alimentării publice contele Hadik a abdicat și s'a svornit că în fruntea acestei afaceri va fi pus un militar. Imprejurarea aceasta a olătinat poziția guvernului întreg, deoarece atât presa cât și partidele cari sprijinesc guvernul s'au declarat de nemulțămite cu venirea unui general în fruntea unei afaceri atât de importante. Guvernul a făcut pașii necesari, ca să-și poată mântui poziția, pe urmă Hadik s'a declarat, că își revoacă dimisia. A intervenit însă ceva, căci acum iar și-o susține.

Crisa aceasta a provocat-o iarăși Austria, care n'a fost mulțămită cu aprovizionarea proprie, la care voia să angajeze în măsură mai mare țara ungurească.

În Austria se țin lanț ieșirile presei împotriva Maghiarilor. Atacurile grave se îndreaptă mai ales împotriva lui Wekerle, care se nizește a alcătui un partid nou din cele existente. Baza programului prim-ministrului Wekerle o formează nouile concesiuni privitor la o armată independentă maghiară, contra căreia presa austriacă luptă cu toată înverșunarea. Vorbirea prim-ministrului Wekerle, în cadrele căreia voia să-și desfășure programul partidului său și care a fost anunțată în mai multe rânduri, încă întârzie, ceea ce surescitează opinia publică maghiară și mai mult, iar presa austriacă o îndeamnă la noi și noi atacuri.

Chestia păcii. Tratatul de pace dela Brest-Litovsk, urmate între puterile centrale și delegațiunea rusă s'au curmat brusc prin un incident neașteptat. Tratatul a fost întrerupt în urma unei propuneri a delegațiilor rusești, cari au cerut amânarea pertractărilor pe 10 zile, ca în acest interval puterile antantei să se declare, dacă doresc se adereze la pacea inițiată de ruși ori acestia vor încheia pace separată cu puterile centrale. La expirarea termenului însă pe neașteptate delegații ruși nu s'au mai prezentat la Brest-Litovsk, ei au cerut ca tratatul să se urmeze pe un teritoriu neutral, la Stockholm ori Genf. De asemenea au excepționat și felul cum puterile centrale voesc să interpreteze dreptul de suzeranitate al popoarelor și au cerut, ca Germania să evacueze Lituania, Curlanda, Litvania și Polonia, ca aceste țări să-și poată liber declara voința, dacă voesc să aparțină Rusiei, ori devin state independente sau se alătură la vre-un alt stat. Delegații ruși au cerut ca înainte de actul sufragiului poporului de pe teritoriile respective, miliția germană să se retragă, că cetățenii să-și poată manifesta liber părerea în aceasta chestie.

Germania și aliații ei naturali nu au primit aceste condiții și astfel delegații puterilor centrale din Brest-Litovsk au continuat pertractările cu delegații Ucrainiei, cari au venit în numele statului ucrainian la fața locului. O telegramă oficială anumită, că Trocky, comisarul rusesc la externe și-a anunțat venirea la Brest-Litovsk. Presa Germană și Austriacă susține pe lângă toate acestea, că tratatul de pace între ruși și puterile centrale vor fi reluate în curând și se va ajunge la o pace între aceste două grupări beligerante.

Ce e autonomia?

Primum următoarea scrisoare:

Onorată Redacție! Va rog să mi dați o deslușire. Ce poate fi motivul, că în biserica noastră numai atunci se discută autonomia bisericească, când e pericolul în mers și romane-catolicii ne strimțerese cu autonomia lor, în care voesc să ne bage? De ce noi până acum cunoaștem numai partea negativă a chestiunii, adică aceea de a nu intra cu nici un preț în autonomia romane-catolică, pe când programul nostru pentru o autonomie proprie este până acum necunoscut și nu vedem cum își închipuie cuceririle noastre conducătoare o autonomie bisericească gr.-catolică română?...

Condițiile de pace ale lui Wilson

După vorbirea prim ministrului Lloyd Gheorghe, a rostit în chestia păcii președintele Statelor-Unite Wilson

Condițiile lui Wilson sunt aproape identice cu ale lui Lloyd Gheorghe se pot recapitula în 14 puncte. Wilson cere sistarea tratatelor secrete între națiuni și libertatea navigațiunii și timp de războiu. Să se suprime orice obstacol în calea dezvoltării economice să se garanteze reducerea înarmărilor până la minimumul cât e necesar pentru susținerea ordinii și a siguranței publice. Chestia coloniilor să se aranjeze amăsurat intereselor populațiilor lor baștinașe. Să fie evacuate toate teritoriile rusești, iar Rusiei să i se dea posibilitate de a hotărî de sine privat la viitorul său. Evacuarea restaurarea Belgiei și a Franței ocupate. Cedarea Alsației-Lorenei.

E a s
crea alianța popoarelor, care să fi
garanța pacificei conviețuiri a tuturor
oamenilor pentru viitor.

Continuarea tratatelor de pace în Brest-Litovsk. O telegramă oficială a biroului de presă ungar anunță că delegații rusești au primit de continuă pertractările de pace și și mai departe în Brest-Litovsk.

Situația în Rusia. Rusia după toate semnele se va desface în multe state și naționalități, cari vor figura pe harta viitoarei Europe parte ca state independente, parte ca grupări autonome unite în marele stat democratic rusesc, care a garantat deja dreptul de suzeranitate al fiecărui popor de pe teritoriul Rusiei. Astfel Finlanda s'a declarat deja independentă și o comisie ruso-filandeză statorește acum liniile de marcantin

ale acestui nou stat. Ucraina încă s'a proclamat de republică independentă cu capitala Kiev, unde parlamentul ucrainian, numit Rada, își ține deja ședințele sale și lucră absolut independent de Rusia mare. Basarabia încă și-a proclamat independența, iar cazacii din sudul Rusiei stau încă tot în Război cu guvernul bolșevikilor.

Cu toate aceste guvernul lui Lenin și Trocky stă puternic la cârmă și e sprijinit mai ales de muncitori și țărani, cari așteaptă dela el schimbarea radicală a sistemului țarist, distribuirea bunurilor și emanciparea muncitorilor de sub jugul capitalului. Miliția este încă aproape întreagă în serviciul și la dispoziția guvernului, care a declarat, că va face pace fără nici o altă considerare.

Antanta privește cu îngrijorare consolidarea guvernului Lenin și ca să contrabalanseze atotputernicia guvernului, a început tratative cu Ucraina. În Kiev a și sosit plenipotențiatul francez, ca să ajungă de acord cu Rada ucrainiană, la caz dacă Trocky ar face pace cu puterile centrale.

Atitudinea Germaniei față de vorbirea lui Lloyd Gheorghé. Nordd. Allg. Ztg. scrie, că vorbirea lui Lloyd Gheorghé, care iea acum în ocrotire pe aliații Angliei și desconsideră total imperiul rusesc, este numai reeditarea scopurilor de război, pe cari Anglia le-a statorit deja la începutul războiului mondial. Să știe însă Anglia, că inviolabilitatea teritoriilor Austro-Ungare și a celorlalți aliați ai Germaniei constituie piatra unghiulară a edificiului păcii.

Condițiile de pace ale Antantei.

Vorbirea lui Lloyd George.

Tratativele urmate de ruși cu puterile centrale, străduințele acestora, de a se încheia o pace generală între toți beligeranții, invitarea oficială a antantei de a participa la pertractările de pace azi rușii încheie pace separată, au determinat antanta să se declare asupra condițiilor pentru o pace, la cari ar aderă și ea. Condițiile le-a resumat ministrul prezident Lloyd George într-o vorbire, ce a rostit-o în fața organizațiilor muncitorești din Anglia, unde a fost invitat să se prezinte. Lloyd George a spus, că înainte de a intra în tratative de pace, Germania trebuie să evacueze Belgia și

teritoriile ocupate. Restaurarea și despăgubirea Belgiei și a Franciei și a tuturor țărilor ocupate este o condiție sine qua non, ca antanta să stea de vorbă cu delegații germani la pertractările de pace. Antanta nu poartă război împotriva poporului german și nu voește distrugerea statului german, ci împotriva militarismului german, care e o pedecă a păcii universale și pentru viitor.

De asemenea nu-i e scopul ca să distrugă Austro-Ungaria, sau să lipsească pe Turcii de capitala lor ori să le răpească teritoriile din Tracia. Crede, că o Polonie independentă, care să cuprindă în cadrele statului polon, toate elementele polone este o necesitate pentru Europa viitoare.

Cât pentru chestiile dreptului internațional, acele să se reguleze în conferința de pace în mod mulțămitor și cu considerare la egala îndreptățire a tuturor ginților.

„Teologul“ vlădicilor uniți.

— Studiu istoric. —

De dr. Z. Pălișanu.

(Continuare.)

În 25 August 1747, Klein scrie proto-popului Nicolae Pop din Balomir, peruncindu-i să i-a lângă sine pe Silvestru Caliani și pe Gregoriu Maior, cari îi vor împărtăși cele spuse lor verbal în Roma și să convoace sinod general. Totodată îi trimite și trei decrete pentru a fi publicate clerului în sinod și anume decretul, prin care e numit dânsul — Nicolae Pop — vicar general, decretul, adresat clerului, prin care vechiul vicar — acum vicar apostolic — Petru Pavel Aaron e depus din vicariat și excomunicat. În decretul acesta peruncete clerului să nu primească pe teritoriul diocesei nici un iezuit și nici chiar afară de dioceză să nu steie cu iezuiții de vorbă. Al treilea e decretul de excomunicare, adresat lui Aaron însuși. În aceeași zi comunică cuprinsul scrisoarei de mai sus și protopepilor din Blaj, Daia, Ormeniș, Broșteni, Tîr, Hunedoara, Debra, Bistra și Veneția și arhimandritului Leontie Monas, peruncindu-le sub poena suspensionis et excommunicationis să participe la sinodul,

care îl va convoaca Nicolae Pop din Balomir. Și tot atunci scrie și lui Silvestru Caliani, comunicându-i cuprinsul scrisorilor de mai sus și peruncindu-i să steie cu sfatul și învățătura la dispoziția noului vicar general. În 1 Septembrie papa îl provoacă pe Klein a patra oară să abdică de episcopie și să-și revocare decretul de excomunicare a iezuitului. Acesta însă nici acum nu s'a supus și astfel papa îl opraște a părăsi Roma.¹⁾

Auzind clerul de-acasă de încredințările papei și ale Curții vieneze de a-l sili pe Klein să renunțe la episcopie, aderenții melifricatului episcop au început îndată a se mișca, îndemnându-l să rămână statornic în lupta sa de emancipare a clerului și poporului și să se opună amenințărilor ericeni l-ar îndemna să-și părăsească turma. În 28 August 1747 șasesprezece protopepi adunați la Blaj îi trimis un călduros apel, iscălit de Leontie Monas, Avram Pop și Ioan Săcădati, îndemnându-l să rămână credincios turmei sale, care ține cu țările la el. În 29 Octombrie a aceluiași an primește un nou apel, iscălit de 26 protopepi adunați în sinod, în care asemenea e îndemnat să nu renunțe la episcopie. Tot atunci îi scrie și noul vicar Nicolae Pop din Balomir, că au hotărât trimiteră unel deputații la Viena. Îl îndemnă și el să nu-și părăsească turma, făcându-l responsabil de urmările unui paș atât de grav.

Marele arhieru a fost totuși silit să înceteze cu lupta contra iezuitului. Încercările continue ale papei și Curții vieneze de a-l face să renunțe la episcopie, apoi chinurile sufletesti și trupești, la cari a fost mereu expus, i-au îndreptat atenția în altă parte. Urmărirea și expunerea vieții și suferințelor lui Klein, oricât sunt aceste de interesante și emoționante, nu facape în cadrele acestui articol. Amintim numai că vlădica isteovit de atâta sbucium, a fost silit să abdică — în 1751 — de episcopie. În locul lui a fost apoi ales P. P. Aaron, cu care se începe o nouă epocă a luptelor contra instituției teologului.

P. P. Aaron a fost ales în sinodul din 15 Noembrie 1751 în prezența comisarilor regești David Mariaș de Maxa și Petru Dobra de Zlatna, iar în 28 Februarie 1752 a fost numit și de împărăteasa Maria Teresia și tot atunci i-a peruncit să se prezenteze fără amânare la Curtea din Viena.²⁾ Cauza chemării atât de grabnice alui Aaron la Viena, au fost măsurile preventive, pe care Curtea vieneză voia să le ia, ca nu cumva acesta să calce pe urmele înaltașului său. Aaron a sosit în capitala imperiului târziu în primăvara anului 1752, dar adevăratul scop al chemării sale acolo l-a aflat abia după patru săptămâni. Atunci prezentându-se înaintea cancelarului aulic transilvan, centele Gyulaș, acesta i-a dat să subscrie un fel de jurământ (felium... sub formula quasi juramenti confectum), care cuprindea câteva condiții până aci neobcincuite și cari nu i-s'au pus nici chiar lui Atanasie Anghel. Condițiile acestea ar fi făcut din vlădica român unit un fel de papușe aproape fără nici un rest și rol în conducerea bisericii sale. Afară de fidelitatea către papa dela Roma și către Curtea împărătească și afară de plățirea regulată a pensiei anuale de 1200 fl. antecesorului său

¹⁾ Scrisorile din 7 Septembrie către Nicolae Pop, Silvestru Caliani și Gregorie Maior.

²⁾ A. Bunea, P. P. Aaron și Dionisie Novacovici. Blaj 1902, p. 8.

I. I. Micu Klein, cancelarul cerea, ca episcopul să permită că înainte de săvârșirea oricărei acțiuni episcopale să cere aprobarea prealabilă a teologului iezuit, a episcopului latin și a comisiei catolice din guvernul ardelean.¹⁾ Aaron a refuzat subscrierea condițiilor, cerând o copie a lor pentru a le putea studia. Cererea nu i-a fost ascultată, ci în 21 Iunie a fost citat înaintea cancelariei aulice transilvane, unde Königsegg, președintele comisiei afacerilor monetare i-a prezentat spre subscriere o altă formulă, din care lipsea episcopul latin și i-se impunea numai cererea aprobării prealabile a teologului și a consilierilor guvernali catolici și asta i-se făcea pe baza diplomei leopoldine din 19 Martie 1701. Aaron, care nu voia să recunoască autenticitatea acestei diplome, a refuzat și acum iscălirea condițiilor. De aceea în 5 Iulie a fost chemat a doua oară înaintea cancelariei aulice și acum i-s'a dat spre subscriere o altă formulă, în care nu a mai fost citată diploma a d. leopoldin, ci diploma din 21 August 1738, prin care Carol III. a dăruit lui Klein și urmașilor lui domeniul Blajului cu condiția de-a ține teolog latin. Aaron nu a recunoscut nici autenticitatea acesteia și astfel a denegat din nou iscălirea formulei de jurământ, iscăliind în schimb un reversal, în care promise fidelitate papei și Curții împărătești și promise că va plăti regulat lui Klein penziunea anuală de 1200 fl.²⁾ (Va urma).

¹⁾ Scrisoarea din 31 Iulie 1752 alui Aaron către nuntial apostolic Serbelloni (copie la autorul și amănunțita și vasta »Relatio de statu ecclesiae Fogarasiensis« alui Rednic (orig. în Bibl. centrală arhiepiscopale din Blaj).

²⁾ Reversalul în copie la autorul. Pentru celelalte amănunte scrisoarea amintită în nota precedentă și relația lui Rednic.

Răsboiul european.

— Telegramme oficiale. —

Budapesta, 10 Ianuarie. Pe câmpiile de războiu este în general liniște.

Frontul ostic: Armistițiu.

Frontul italian. Foc între Brenta și Piave.

Frontul vestic. În Flandria au fost respinse de germani câteva atacuri engleze.

În Macedonia afară de mici lupte de avantposturi nu se semnaleză nimic nou.

Praznic!

Este praznic azi la Fertő de nu se poate descrie. A sosit ieri preuteasa părintelui Vasilie.

După un an și jumătate, își vorbesc iar gură în gură. De amarul despărțirii și de câte petrecură.

Preuteasa-i povestește cu mari lacrimi pe față Cum le-au pustiit avutul câștigat în o viață.

Chiar și cărțile-ți iubite le-au ars niște inimi rele. N'a rămas o carte în casă ce-i ști face fără ele.

Îți erau așa de scumpe și de dragi și-o mare parte Din zi o trăiai cu ele, și-azi numai ai o carte;

Și părintele ascultă dus departe cu alui gânduri O poveste așa de tristă, lacrimile-i curg tot rânduri.

Și întrebă: ce ști dragă! de Ioan alui Sanducul? — A căzut pe front sârmanul, n'a mai prins

— A căzut pe front sârmanul, n'a mai prins [a mână plugul, de tun

Și Ioan al Floarii iară, un copil așa de bun, Mort e și Ioan din dălmă, la Isonzo spun că-i mort Toți ai lui de un an acum jalea și durerea-i port; Nice Sandu al Domniță numai e printre cei vii A rămas biata Domniță singură cu cinci copii, — Și înșiră Preuteasa pân' la douăzeci de inși Floarea satului se stinse și de jale-s toți cuprinși. — Vezi, răspunde trist preotul, știrile acesti mă dor, »Mai mult ca durerea noastră mă doare durerea lor »Vai îmi văd nădejdea moartă ce-am nutrit-o

[de demult »Că-oi putea 'n o zi 'ncepe ce pân' astăzi

[n'am putut, — »Făptuitorii de mâne din ei avcam să-i aleg

»Iam crescut, știam de-acuma că am cu cin' [să mă 'nțeleg

»Să pornim o lume nouă de nădejde și noroc

»Să răsără o zi frumoasă după acest pustiu de foc. Și părintele Vasile și-a uitat că unde-i azi...

Boabe mari de lacrimi calde li cădeau de pe obrazi. Fertőmegyes, la 14 Nov. 1917.

V. B. Munteșescu.

Informațiuni.

„An nou fericit!“ dorim tuturor cititorilor și colaboratorilor foii noastre.

Eliminarea unui student român. Monitorul oficial public decretul ministerial, în urma căruia studentul *Nestor Lengu* cl. V. în Făgăraș este eliminat din țară, pe motivul de crimă împotriva puterii armate.

Schimbul internaționar între Monarchie și România. În urma unui acord dintre guvernul român și ministrul nostru de externe, au fost schimbate mai multe mii de internști civili. Astfel s'au reintors în patrie mulți supuși ungari, capturați de estivile române și internați în diferite tabere din Moldova.

Vacanța de Crăciun se prelungește. Se aduce la cunoștința elevilor gimnaziului sup. gr.-cat. din Balázstálva—Blaj, că în urma dispozițiunii înaltului ministeriu de culte, vacanța de Crăciun se lungește până Marți în 29/16 Ianuarie 1918. În aceasta zi elevii se vor întoarce, ca în cea următoare, Miercuri dimineața la 8 ore să fie în școală.

Deodată se comunică elevilor ordinari născuți în 1900, că aceia, cari vor fi asentați și vor produce despre asentare document, conform ordinului ministerial Nr. 7—1918 pres., dacă sunt în cl. V—VI înainte de a intra în serviciu militar, își vor primi testimoniul școl. de pe 1917/18; dacă sunt în cl. VII ori VIII, vor ascultă cursurile, cari se vor începe în 1 Februarie și vor ține până în 14 Martie. Atunci vor face examene de clase, cei din cl. VIII și la maturitate.

Elevii privațiști ai cl. V—VIII născuți în 1900, în cazul când ar fi asentați, înainte de a intra la miliție vor putea fi admiși la examen privat de pe clasa, în care sunt înscriși; cei din cl. VIII și la maturitate.

Elevii născuți în 1899 și mai înainte, cari sunt în serviciu militar, obținând concediu mai scurt, pot fi admiși la examen privat în orice timp. Pentru cei din cl. VII și VIII se vor ține cursuri, din 1—28 Aprilie 1918, în urma cărora vor face examene de clase, cei din cl. VIII și la maturitate.

Direcțiunea gimnazială.

La Școala gr.-cat. de fete vacanța de Crăciun se prelungește până Miercuri dim. în 30 Ianuarie n. a. e. *Direcțiunea Școlii.*

Înștiințare. 1. La institutul pedagogic român din Blaj, vacanța Crăciunului se prelungește până în 1 Februarie 1918 n. 2. Și în anul acesta, în conformitate cu ordinul ministerial dela 2 Ianuarie 1918, nr. 7, — se vor ține două cursuri pregătitoare pentru elevii acum militari.

I. Curs pregătitor va ține de la 1 Februarie până în 14 Martie a. c. La acest curs vor fi admiși elevii din cursul III și IV pedagogic, născuți în anul 1900 și asentați în luna Ianuarie a. c. Aceștia sunt datori, ca îndată după asentare să-și trimită direcțiunii institutului biletul de asentare (népfölkelési igazolványi lap); pentru că direcțiunea să poată înainta comandai militare lista celor admiși la acest curs.

II. Curs pregătitor, va ține de la 1—28 Aprilie a. c. La acest curs se admit toți elevii militari ordinari și privațiști din cursul III și IV pedagogic, născuți în an. 1899 sau mai înainte, cari au intrat în serviciul militar la 15 Octombrie 1917.

Asemenea se admit la acest curs și toți acei elevi militari, cari au terminat ca elevi ordinari ori privațiști cursul II sau III pedagogic în anii școlari 1916.17 sau mai înainte. — Elevii cursului I și II pedagogic, născuți în anul 1900 și asentați în luna Ianuarie 1918, vor primi testimoniul pedagogic fără de nici un examen. Rugăm toate oficiile protopopești și parohiali, ca să aducă la cunoștința elevilor pedagogici această înștiințare de interes pentru ei și părinții lor. *Direcțiunea.*

NB. Toate ziarele românești sunt rugate să reproducă aceasta înștiințare în rubrica diverse.

Bibliografie.

Calendarul Asociațiunii pe anul 1918.

A eșit de sub tipar și se poate procura dela biroul Asociațiunii, strada Șaguna Nr. 6 în Sibiu—Nagyszeben: *Calendarul Asociațiunii pe 1918.* Se vinde cu prețul de 80 fl. plus 10 fl. porto postal. Librăria și alți revânzători, la comanda mai mari, li se dă rabatul cuvenit. Calendarul Asociațiunii e cel mai bogat în cuprins și cel mai bine întocmit pentru trebuințele de tot felul ale poporului nostru. Pe lângă însemnarea zilelor și sărbătorilor de peste an, arată întunecimile de seară și de lună, și cuprinde povești economice pentru fiecare lună. Cuprinde mai departe: taxele de poștă telegraf, taxele de timbre și mărcile postale după tarifa cea nouă; tabela pentru socotirea intereselor și târgurile. Calendarul Asociațiunii cuprinde o lectură bogată și aleasă: Povestiri frumoase, sfaturi înțelepte, pilduri folositoare, poezii, proverbe și glume de tot felul, toate scrise și întocmite pentru înțelesul tuturor. Calendarul e înfrumusețat cu 15 chipuri dintre cele mai alese. Calendarul Asociațiunii să nu lipsească, și fiecare Român să-și țină de datorie să a avea la casa sa un sfătător bun și înțelept cum e Calendarul Asociațiunii pe anul 1918.

Cei ce doresc să aibă Calendarul Asociațiunii, să grăbească a-l comanda dela

„Biroul Asociațiunii“, Nagyszeben—Sibiu, Str. Șaguna 6.

Proprietar, editor și Redactor responsabil: Ioan Suciu.